

Zástupkyně veřejného ochránce práv
RNDr. Jitka Seitlová

V Brně dne 21. června 2009
Sp. zn.: 2743/2008/VOP/EH

Vážený pane H.,

na základě Vašeho podnětu proběhlo šetření podle ustanovení § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, ve věci postupu Ministerstva zdravotnictví (dále jen „MZ“) při vyřízení stížnosti na postup nemocnice XY (dále jen „nemocnice XY“) týkající se platby za pořízení kople zdravotnické dokumentace. Po prošetření věci jsem dospěla k závěru, že se dotčený úřad v daném případě dopustil pochybení spočívajícím v nedostatečném prošetření, tedy i vyřízení stížnosti, které následně v průběhu šetření v rámci svých kontrolních mechanismů napravil.

Z podnětu a písemností k případu vyplynulo, že jste požádal dne 10. 8. 2007 nemocnici XY o vyhotovení kopie své zdravotnické dokumentace. Žádosti bylo vyhověno. Byla Vám však naúčtována částka 1.906,- Kč, kterou jste považoval za nepřiměřeně vysokou. Proto jste se obrátil dne 11. 10. 2007 písemnou stížností ve věci na MZ jakožto na zřizovatele nemocnice.

Dne 6. 2. 2008 jste obdržel vyjádření ředitele dotčené nemocnice, kterému MZ věc postoupilo k prošetření a vyřízení. Ředitel nemocnice XY k věci uvedl následující. Před pořízením kopie kompletní zdravotnické dokumentace bylo provedeno její prošetření lékařem, neboť obsahovala autorizované psychologické metody a popis léčby psychoterapeutickými prostředky a také údaje o třetích osobách. Poté byla poskytnuta ta část dokumentace, která se týká popisu příznaků, diagnózy, popisu terapeutického přístupu a interpretace výsledků testu osoby pacienta. Nemocnice XY započítala sazbu za práci lékaře v rozsahu 2 hodiny a 30 minut. V příloženém podkladu je chybně uvedeno 2,30 hodin práce, přičemž stejným nedostatkem je vykázaní práce THP, kde mělo být uvedeno 2,25 hodin. Uvedený čas odpovídá jejich práci a vyúčtovaná částka tomuto času. Závěrem dopisu se Vám ředitel nemocnice XY omluvil za formální nedostatky a sdělil, že vyúčtované částky odpovídají ceníku nemocnice XY.

Jelikož jste považoval vyřízení stížnosti za nedostatečné a nesouhlasil se stanoviskem vedení nemocnice XY, obrátil jste se opakovaně dne 11. 3. 2008 na MZ. Sdělil jste, že považujete za nesmyslné, aby musel kopii dokumentace vyhotovovat lékař. Dále jste uvedl, že se nejednalo o rozsáhlou dokumentaci, přičemž anonymizaci osobních údajů a další úkony musí zvládnout i vyškolená administrativní síla. Pro porovnání výše plateb za zhotovení kopie zdravotnické dokumentace jste odkázal na informace tří jiných nemocnic na jejich webových stránkách.

Poté Vás MZ vyrozumělo dopisem ředitelky odboru kontroly ze dne 19. 3. 2008 o zahájení šetření ve věci s tím, že stížnost byla předána k prošetření odboru hospodaření přímo řízených organizací, který Vás bude informovat.

Jelikož jste do dvou měsíců nebyl vyrozuměn o výsledku šetření, podal jste podnět veřejnému ochránci práv. Požadoval jste prošetření stížnosti a vyjádřil názor, že by MZ mělo zamezit praxi omezující přístup ke zdravotnické dokumentaci. Rovněž jste chtěl dosáhnout toho, aby Vám nemocnice XY vrátila část peněz uhrazených za pořízení kopie zdravotnické dokumentace.

Na základě podnětu jsem zahájila ve věci šetření a v jeho rámci si vyžádala součinnost ze strany vedení MZ i z Vaší strany. Z Vašeho upřesňujícího vyjádření i z podkladu pro platbu dle ceníku nemocnice XY vyplynulo, že jste od nemocnice obdržel kopii zdravotnické dokumentace v rozsahu: 42 stran A4 v jednostranném formátu, 38 stran A4 v oboustranném formátu, 1 stranu A3 v jednostranném formátu a 5 stran A3 v oboustranném formátu. Počet stran vyúčtovaných kopií jste nikterak nezpochybnil, problematičnost jste však spatřoval ve vyúčtování času lékaře 2,5 hodiny a THP 2,25 hodiny.

Rovněž jste uvedl, že jste již obdržel odpověď vrchního ředitele odboru hospodaření přímo řízených organizací MZ ze dne 16. 5. 2008. Písemnost jste přiložil. Dopis obsahoval sdělení v tom smyslu, že drobné rozpory týkající se délky vykonané práce vykázané ve vyúčtování již byly objasněny dopisem ředitele nemocnice XY. Vzhledem k tomu, že v požadované dokumentaci byly zaznamenány autorizované psychologické metody a popis léčby psychoterapeutickými prostředky, musela být celá zdravotnická dokumentace pročtena a od těchto údajů oproštěna tak, aby obsahovala pouze popis příznaků, diagnózu, popis terapeutického přístupu a interpretaci výsledků. Jedná se o vysoce kvalifikovanou činnost, kterou nemůže provádět nikdo jiný než lékař. Sazba odpovídala ceníku nemocnice XY a nevybočovala z cen účtovaných v jiných fakultních nemocnicích. Proto byla stížnost označena za neopodstatněnou.

K dopisu MZ jste sdělil, že v dokumentaci nebyly obsaženy informace týkající se autorizovaných psychologických metod či popisu léčby psychoterapeutickými prostředky, neboť takové informace nebyly z dokumentace vyňaty. O tom jste se přesvědčil při převzetí její kopie, kdy jste kopii porovnával s originálem. Originál dokumentace obsahoval dopis právního odboru nemocnice XY adresovaný přednostce psychiatrické kliniky v tom smyslu, aby klinika poskytla kompletní dokumentaci včetně autorizovaných psychologických metod apod., proto jste označil za zavádějící argumentaci o čase, který musel lékař strávit procházením dokumentace. Nechcete, aby psychiatričtí pacienti byli diskriminováni tím, že je jim účtována vyšší sazba za kopii zdravotnické dokumentace. I kdyby dokumentace obsahovala údaje o třetích osobách, měl by být dle Vašeho mínění školený pracovník nemocnice schopen je identifikovat. Především však nepovažujete za odpovídající účtovat za dokumentaci v rozsahu okolo 150 stran dvě a půl hodiny práce lékaře.

Jelikož jsem v rámci šetření podnětu zjistila, že stížnost byla MZ prošetřena v rozsahu podkladů zaslaných nemocnice XY, avšak bez ověření obsahu předmětné zdravotnické dokumentace, požádala jsem vedení MZ, aby záležitost prověřilo a zajistilo prošetření stížnosti. Vedení MZ poté k případu sdělilo, že k vyřešení rozporu mezi tvrzením ředitele nemocnice XY a Vámi provede fyzickou kontrolu předmětné zdravotnické dokumentace.

Vzhledem k odlišnostem ceníků jednotlivých fakultních nemocnic, ve kterých se uplatňují různé položky pro výpočet nákladů souvisejících s pořízením kopie zdravotnické dokumentace, jsem MZ upozornila na danou problematiku a požádala je o stanovisko k věci. MZ k tomu uvedlo, že je věcí ředitelů fakultních nemocnic, co do nákladů zahrnou za předpokladu, že jsou respektována všechna zákonná omezení. Tedy především, že jsou účtovány pouze náklady, které jsou skutečně spojené s pořízením kopie.

MZ si v souvislosti s prověřováním věci vyžádalo vyjádření ředitele nemocnice XY ohledně způsobu kalkulace nákladů za pořízení kopie zdravotnické dokumentace. Z vyjádření ředitele dotčené nemocnice vyplynulo, že nejde-li o pořízení kopie hrazené z veřejného zdravotního pojištění, je provedena individuální kalkulace, která v případě pořízení kopie dokumentace zahrnuje mzdu lékaře, nelékařského zdravotnického pracovníka, odvody, správní režii a částku za provedené kopie. Mzdy jsou vypočteny za celou nemocnici XY za období uplynulého roku a rozděleny do mzdových kategorií. Poté dělí jednotlivé průměrné mzdy dle kategorií počtem odpracovaných hodin a dostane průměrnou měsíční mzdu za jednotlivé kategorie, ze které je následně vypočtena průměrná mzda na 1 hod. Poté jsou přičteny odvody a správní režie. Jelikož je v ceníku nemocnice XY pro pořízení zdravotnické dokumentace uvedena částka za jednu čtvrt hodinu, vydělí se výsledná částka čtyřmi.

Psychiatrická klinika nemocnice XY, jejíž lékařka zdravotnickou dokumentaci před kopírováním prostudovala, k věci uvedla, že v dokumentaci byly jednak zaznamenány psychoterapeutické rozhovory, jednak údaje o třetích osobách. Účtovaný čas 2 hodiny a 30 minut byl přítom jen skromným dolním odhadem vynaložené práce lékařky.

Z vyjádření MZ po prošetření případu vyplynulo, že při fyzické kontrole zdravotnické dokumentace zjistilo, že obsahuje zápisy o autorizovaných psychologických metodách a psychoterapeutických prostředcích a je velmi obsáhlá. Jedná se jak o dokumentaci z opakovaných hospitalizací, tak i o dokumentaci z ambulantních vyšetření zahrnující období od roku 1998 do roku 2007. Vzhledem k rozsahu dokumentace dospělo MZ k závěru, že doba účtovaná za práci lékaře je odpovídající. Současně však zjistilo, že nemocnice XY nesprávně účtovala dle svého ceníku částku za práci THP (technicko-hospodářský pracovník) jako NLZP (nelékařský zdravotnický pracovník). K věci uvedlo, že zkratka NLZP označuje nelékařského zdravotnického pracovníka, za kterého nemůže být považován zaměstnanec v kategorii THP, což jsou sekretářky, dokumentaristky apod. Jejich činnost by měla být zkalkulována v nákladech na vyhotovení jednoho kusu kopie nebo vypočítána jako u lékařů a NLZP. Vzhledem ke svému zjištění MZ závěrem uvedlo, že celková částka k zaplacení kopie dokumentace měla činit o 522,- Kč méně. Proto uložilo vedení dotčené nemocnice zjednat ve věci nápravu.

S ohledem na uvedené jsem si od MZ vyžádala doložení učiněných nápravných kroků. MZ poté kopíí dopisu ředitele odboru hospodaření přímo řízených organizací adresovaného řediteli nemocnice XY, MUDr. A. B., doložilo, že jmenovanému uložilo zajištění snížení účtované částky o 522,- Kč, které byly naučtovány za práci THP, přestože tato kategorie není v ceníku vůbec uvedena.

Dle ustanovení § 67h odst. 12 písm. c) zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, má pacient právo na pořízení kopie zdravotnické dokumentace vedené o jeho osobě a jiných zápisů vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu. V případě autorizovaných psychologických metod a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky má nárok na pořízení kopií těch částí dokumentů, které se týkají popisu příznaků, diagnózy, popisu terapeutického přístupu a interpretace výsledků. Dle ustanovení § 67bb odst. 2 citovaného zákona je zdravotnické zařízení povinno zajistit, aby osoba, která může nahlížet do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta, anebo si pořizovat kopie těchto dokumentů, nezjistila osobní údaje třetích osob. Dle ustanovení § 67bb odst. 4 zákona může zdravotnické zařízení za pořízení kopií zdravotnické dokumentace nebo jiných zápisů požadovat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s jejich pořízením. To neplatí, je-li pořízení kopií hrazeno z veřejného zdravotního pojištění nebo na základě zvláštního právního předpisu upravujícího ceny.

Za situace, kdy pořízení kopie není hrazeno z veřejného zdravotního pojištění, v daném případě v souvislosti s Vaší žádostí o vyhotovení kopie zdravotnické dokumentace za období několika let předchozí léčby, je zdravotnické zařízení oprávněno účtovat úhradu nepřesahující náklady za její pořízení. Šetřením jsem zjistila, že před pořízením kopie zdravotnické dokumentace bylo třeba její prostudování ze strany lékaře, neboť vyhodnocení údajů, na které má žadatel nárok v případě, že dokumentace obsahuje zápisy o autorizovaných psychologických metodách a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky, nelze svěřit osobě bez příslušné odbornosti. Odbornou činnost zdravotnického pracovníka nemůže nahradit jiná osoba, například Vámi navrhovaná administrativní síla. Zákon o péči o zdraví lidu stanoví ve vztahu ke zdravotnické dokumentaci a k umožnění nahlížení do ní či vyhotovení její kopie povinnosti zdravotnickým pracovníkům. V ustanovení § 67bb odst. 5 zákon určuje, že každé nahlédnutí do zdravotnické dokumentace nebo pořízení kopií se do dokumentace zaznamená, přičemž záznam opět podepisuje zdravotnický pracovník, který byl přítomen nahlížení do zdravotnické dokumentace, nebo zdravotnický pracovník, který pořídil kopii této dokumentace. Proto lze vnímat jako oprávněné v daném případě nejen vyúčtování nákladů za provedené kopie, ale i nákladů za čas lékaře, který se věnoval výše uvedené činnosti.

Bylo by samozřejmě možné polemizovat o tom, zda čas strávený lékařem nad zdravotnickou dokumentací byl v rozsahu času účtovaného, případně, zda by nebylo vhodnější, kdyby ceník obsahoval paušální částku vztaženou k určitému rozsahu dokumentace (dle počtu stran). Náklady za pořízení kopie dokumentace však bylo nutné účtovat dle platného ceníku nemocnice XY v době vyřizování žádosti a dle vyjádření dotčené kliniky šlo v případě účtovaného času lékaře pouze o skromný dolní odhad lékařky. Dle názoru MZ je doba účtovaná za práci v daném případě s ohledem na rozsah dokumentace odpovídající. Z ceníku nemocnice XY přitom nevyplývá, že by psychiatrickým pacientům byla účtována jiná (vyšší) sazba než ostatním pacientům. Jelikož zdravotnické zařízení odpovídá za poskytnutí pouze těch informací, k jejichž získání je žadatel dle zákona oprávněn, bylo jeho povinností provedení kontroly zdravotnické dokumentace. Vzhledem k tomu, že MZ hodnotilo čas potřebný pro posouzení dokumentace se znalostí rozsahu i obsahu příslušné zdravotnické dokumentace, jeho závěry učiněné v tomto směru nezpochybňuji.

Po zhodnocení vyřízení věci ze strany MZ konstatuji, že jeho původní postup po obdržení Vaší stížnosti byl chybný, neboť se věcí nezabývalo v potřebném rozsahu a stížnost vyřídilo především na základě podkladů předaných nemocnice XY. Jelikož však vedení MZ původní chybný postup po jeho zjištění ještě v průběhu šetření napravilo řádným prošetřením stížnosti a zasláním odpovídajícího sdělení Vám i pokynu k nápravě vedení dotčené nemocnice, uzavírám šetření podle ustanovení § 18 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, aniž bych požadovala v daném konkrétním případě přijetí dalších opatření. Současně však předpokládám, že vedení MZ zajistí na základě zjištění a závěrů učiněných v tomto případě, aby k obdobným pochybením již nedošlo. V tomto smyslu je rovněž vyrozumívám.

Ministryni zdravotnictví dávám současně možnost, aby se k této zprávě ve lhůtě 30 dnů vyjádřila. Pokud by se k věci vyjádřila nesouhlasně, informovala bych Vás ještě o svém stanovisku. V opačném případě budu záležitost pokládat za uzavřenou.

S pozdravem

RNDr. Jitka Seitlová v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
M. H.

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112

